

Četrtek, 14. februar 2019

P8_TA(2019)0117

Zagovorniki pravic žensk v Saudovi Arabiji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. februarja 2019 o zagovornikih pravic žensk v Saudovi Arabiji (2019/2564(RSP))

(2020/C 449/17)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Saudovi Arabiji, zlasti tistih z dne 11. marca 2014 o Savdski Arabiji: odnosi z EU in njena vloga na Bližnjem vzhodu in v severni Afriki ⁽¹⁾, z dne 12. februarja 2015 o Savdski Arabiji: primer Raifa Badavija ⁽²⁾, z dne 8. oktobra 2015 o primeru Alija Mohameda Al Nimra ⁽³⁾, z dne 31. maja 2018 o položaju zagovornikov pravic žensk v Saudovi Arabiji ⁽⁴⁾ in z dne 25. oktobra 2018 o umoru novinarja Džamala Hašodžija na savdskem konzulatu v Istanbulu ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju izjav tiskovnega predstavnika visokega komisarja OZN za človekove pravice z dne 29. maja 2018 o nedavnih aretacijah v Saudovi Arabiji in z dne 31. julija 2018 o samovoljnih pridržanih zagovornikov človekovih pravic in aktivistov v Saudovi Arabiji, vključno z aktivisti za pravice žensk,
- ob upoštevanju izjave več posebnih poročevalcev Združenih narodov z dne 12. oktobra 2018, v kateri so pozvali k takojšnji izpustitvi zagovornikov pravic žensk,
- ob upoštevanju poročila visokega komisariata OZN za človekove pravice iz decembra 2017,
- ob upoštevanju članstva Saudove Arabije v Svetu OZN za človekove pravice in Komisiji OZN o položaju žensk, pa tudi članstva v izvršnem svetu te komisije, ki se je začelo januarja 2019,
- ob upoštevanju govora komisarja Hristosa Stilianidisa v imenu podpredsednice Komisije/visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ob razpravi v Evropskem parlamentu 4. julija 2017 o izvolitvi Saudove Arabije za članico v Komisiji OZN o položaju žensk,
- ob upoštevanju otvoritvenega govora podpredsednice/visoke predstavnice na 5. ministrskem srečanju med EU in Arabsko ligo, v katerem je izjavila: „Naj povem, da sodelovanje med Evropo in arabskim svetom še nikoli ni bilo tako pomembno, in prepričana sem, da še nikoli ni bilo tako potrebno.“,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (v nadaljnjem besedilu: konvencija CEDAW),
- ob upoštevanju zaključnih ugotovitev odbora za odpravo vseh oblik diskriminacije žensk o združenem tretjem in četrtem rednem poročilu za Saudovo Arabijo z dne 9. marca 2018,
- ob upoštevanju poročila skupine za pregled pridržanj (*Detention Review Panel*) o pridržanih aktivistih za pravice žensk v Saudovi Arabiji,
- ob upoštevanju zakona o prepovedi nadlegovanja, ki ga je savdski svet šura sprejel 28. maja 2018,
- ob upoštevanju splošnega rednega pregleda za Saudovo Arabijo iz novembra 2018,
- ob upoštevanju svetovnega indeksa svobode tiska za leto 2018, ki ga je objavila organizacija Novinarji brez meja, po katerem je Saudova Arabija med 180 državami na 169. mestu,

⁽¹⁾ UL C 378, 9.11.2017, str. 64.

⁽²⁾ UL C 310, 25.8.2016, str. 29.

⁽³⁾ UL C 349, 17.10.2017, str. 34.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0232.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0434.

Četrtek, 14. februar 2019

- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966,
 - ob upoštevanju Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah iz leta 1966,
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948,
 - ob upoštevanju smernic EU o zagovornikih človekovih pravic,
 - ob upoštevanju podelitve nagrade Saharova za svobodo misli savdskemu blogerju Raifu Badaviju leta 2015,
 - ob upoštevanju členov 135(5) in 123(4) Poslovnika,
- A. ker so savdske oblasti aretirale aktiviste zaradi zavzemanja za pravice žensk in so ti še vedno priprti brez obtožnice; ker so med aktivisti Ludžajn Al Hatlul, Aziza Al Jusef, Eman Al Nafdžan, Nuf Abdulaziz, Maja Al Zahrani, Samar Badavi, Nasima Al Sada, Šadan Al Anezi, Abir Namankani, Amal Al Harbi in Hatun Al Fasi, vse pa so aktivistke za pravice žensk, pa tudi moški podporniki gibanja, tudi Mohamed Al Rabjah; ker so ti aktivisti znani po svoji kampanji proti prepovedi vožnje za ženske in za odpravo sistema moškega skrbništva; ker so bili aretirani še pred predvideno odpravo prepovedi vožnje za ženske 24. junija 2018; ker naj bi nekatere med njimi napotili na specializirano kazensko sodišče, ki je bilo prvotno ustanovljeno za sojenje pripornikom v zvezi s terorističnimi kaznivimi dejanji;
- B. ker se zagovornica človekovih pravic Isra Al Ghomgham iz regije Katif še vedno sooča s samovoljnim pridržanjem; ker je bila obsojena na smrt, a je bila kazen pred kratkim preklicana, še vedno pa jo bremenijo nedoločene obtožbe; ker vlada zaskrbljenost zaradi njenega telesnega in duševnega počutja;
- C. ker se v poročilih trdi, da so savdski zaslisevalci mučili in zlorabljali, tudi spolno, vsaj tri aktivistke, pridržane maja 2018; ker za družinske člane aktivistk, kot so starši Ludžajn Al Hatlul, velja prepoved potovanja;
- D. ker je ministrstvo Saudove Arabije za medije zavrnilo obtožbe o mučenju pripornikov v kraljevini kot neutemeljena poročila;
- E. ker je aktivistka Ludžajn Al Hatlul pridržana od marca 2018, ko je prisostvovala seji o pregledu za Saudovo Arabijo v Odboru OZN za odpravo diskriminacije žensk; ker je bila od maja do septembra 2018 zaprta v samici, v tem času pa so jo po poročanju njenih staršev mučili;
- F. ker je po objavi poročil o mučenju delegacija savdske komisije za človekove pravice obiskala Ludžajn Al Hatlul; ker ji niso mogli zagotoviti zaščite; ker jo je pozneje obiskal državni tožilec, da bi zabeležil njeno pričevanje;
- G. ker je Ludžajn Al Hatlul nominirana za Nobelovo nagrado za mir za leto 2019;
- H. ker Saudova Arabija ženskam še vedno nalaga nekatere od najstrožjih omejitev kljub nedavnim vladnim reformam, katerih namen je spodbuditi pravice žensk v zaposlitvenem sektorju; ker je savdski politični in družbeni sistem, v katerem so ženske v bistvu drugorazredni državljani, še vedno diskriminatoren, ne omogoča svobode vere in prepričanja, močno diskriminira številčne tuje delavce v tej državi in močno zatira vsak izraz nestrinjanja;
- I. ker ima Saudova Arabija vrsto diskriminatornih zakonov, zlasti pravnih določb v zvezi z osebnim statusom, položajem delavk migrantk, zakonikom o civilnem statusu, zakonikom o delovnih razmerjih, zakonom o državljanstvu in sistemom moškega skrbništva, ki uveljavljanje večine pravic žensk iz konvencije CEDAW pogojuje z dovoljenjem moškega skrbnika;

Četrtek, 14. februar 2019

- J. ker savdske ženske v sistemu moškega skrbništva nimajo niti najosnovnejšega nadzora nad svojim življenjem; ker še vedno veljajo diskriminatorni zakoni, ki urejajo zakonsko zvezo in razvezo, in ker morajo ženske v skladu z zakonom dobiti dovoljenje moškega skrbnika za vpis na visokošolski študij, iskanje zaposlitve, potovanje ali sklenitev zakonske zveze; ker savdske ženske, poročene s tujcem, za razliko od savdskih moških, ne morejo prenesti državljanstva na svoje otroke ali zakonce;
- K. ker je glede na mnenje Odbora za odpravo diskriminacije žensk splošna zadržanost Saudove Arabije v zvezi s konvencijo CEDAW neskladna s cilji in namenom te konvencije in po njenem 28. členu nedopustna;
- L. ker so bili od prihoda kronskega princa Mohameda Bin Salmana Al Sauda na oblast junija 2017 številni zagovorniki človekovih pravic, aktivisti in kritiki samovoljno pridržani ali neupravičeno obsojeni na dolge zaporne kazni zgolj zaradi uveljavljanja pravice do svobode izražanja;
- M. ker bi moral biti program reform Vizija 2030, ki si prizadeva za gospodarsko in družbeno preobrazbo te države, tudi s krepitvijo vloge žensk, resnična priložnost za savdske ženske, da si zagotovijo pravno emancipacijo, ki je absolutno nujna, da bi lahko polno uživale svoje pravice iz konvencije CEDAW; ker pa se zdi, da nedavni val aretacij in domnevna mučenja zagovornikov pravic žensk vodi stran od tega cilja in bi utegnil odvrniti pozornost od programa reform; ker odlok o Viziji 2030 nima ustreznega pravnega okvira;
- N. ker sta svoboda izražanja ter svoboda tiska in medijev, tako spletnih kot nespletnih, bistvena pogoja in katalizatorja demokratizacije in reform ter nadzora nad oblastjo;
- O. ker ima Saudova Arabija eno najvišjih stopenj usmrtitev na svetu; ker je bilo med letoma 2014 in 2017 povprečno letno število usmrtitev vsaj 126; ker oblasti izrekajo smrtno kazen za nenasilna kazniva dejanja, kot je tihotapljenje drog, izdaja in prešuštvo; ker se je tudi za kršitve, kot je odpadništvo, ki po mednarodnem pravu o človekovih pravicah ne bi smele šteti za kazniva dejanja, uporabila smrtna kazen;
- P. ker je bil indeks OZN človekovega razvoja za Saudovo Arabijo za leto 2018 ocenjen na 0,853, s čimer se država uvršča na 39. mesto med 188 državami in ozemlji; ker je indeks OZN neenakosti med spoloma za Saudovo Arabijo 0,234, s čimer se ta uvršča na 39. mesto med 189 državami glede na indeks za leto 2017; ker je indeks OZN razvoja enakosti spolov za Saudovo Arabijo 0,877 (in je ta 39. na svetu);
1. odločno obsoja pridržanja zagovornikov pravic žensk, ki so se zavzemali za odpravo prepovedi vožnje, pa tudi vseh miroljubnih zagovornikov človekovih pravic, novinarjev, odvetnikov in aktivistov, ter izraža pretresenost zaradi verodostojnih poročil o sistematičnem mučenju številnih med njimi, vključno z Ludžajn Al Hatlul;
 2. poziva savdske oblasti, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo te zagovornike pravic žensk in vse zagovornike človekovih pravic, odvetnike, novinarje in druge zapornike vesti, ki so bili pridržani in obsojeni zgolj zaradi uveljavljanja pravice do svobode izražanja in mirnega dela na področju človekovih pravic, ter naj neodvisnim mednarodnim opazovalcem dovolijo, da se srečajo s pridržanimi zagovornicami človekovih pravic;
 3. poziva savdske oblasti, naj neodvisnim zdravnikom omogočijo dostop do pripornikov; poudarja, je treba pri pridržanju pripornikov, tudi priprtih zagovornikov človekovih pravic, upoštevati načela za zaščito vseh oseb, ki so kakor koli pridržane ali zaprte, kakor jih je generalna skupščina OZN sprejela z resolucijo št. 43/173 z dne 9. decembra 1988;

Četrtek, 14. februar 2019

4. vztraja, da bi morali neodvisni opazovalci vključevati opazovalce iz delegacije EU v Saudovo Arabijo ali iz institucij EU ter imetnike mandatov OZN za človekove pravice, kot so posebni poročevalci za mučenje in drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje ali mednarodne nevladne organizacije;
5. vztraja, naj savdske oblasti prenehajo z vsemi oblikami nadlegovanja, tudi na pravosodni ravni, proti Ludžajn Al Hatlul, Azizi Al Jusef, Eman Al Nafdžan, Nuf Abdulaziz, Maji Al Zahrani, Samar Badavi, Nasimi Al Sada, Šadan Al Anezi, Abir Namankani, Amal Al Harbi, Hatun Al Fasi, Isri Al Ghomgham, Mohamedu Al Rabjahu in vsem drugim zagovornikom človekovih pravic v tej državi, da bi lahko svoje delo opravljali brez neupravičenih ovir ali strahu pred povračilnimi ukrepi proti njim in njihovim družinam;
6. obsoja nenehno zatiranje in mučenje zagovornikov človekovih pravic, tudi zagovornikov pravic žensk, v Saudovi Arabiji, kar spodkopava verodostojnost procesa reform v državi; obsoja nenehno in sistematično diskriminacijo žensk in otrok v Saudovi Arabiji;
7. poziva Saudovo Arabijo, naj javno zagotovi varnost vseh priprtih aktivistov, pridržanim ženskam omogoči dostop do odvetnikov in družinskih članov, predloži dokaze o njihovem dobrem počutju in izpusti tiste, ki so zaprti le zaradi mirnega zagovarjanja reform;
8. izreka priznanje in podporo zagovornikom pravic savdskih žensk, ki se zavzemajo za enako in pošteno obravnavo v družbi, ter vsem tistim, ki se kljub težavam zavzemajo za človekove pravice;
9. je zelo zaskrbljen zaradi razširjenosti spolnega nasilja v Saudovi Arabiji, ki se večinoma še vedno ne prijavi in ne dokumentira, utemeljuje pa se z navajanjem nazadnjaških razlogov, kot je potreba po discipliniranju žensk pod moškim skrbništvom; poziva savdske oblasti, naj sprejmejo celovito zakonodajo, s katero bodo natančno opredelile in kriminalizirale vse oblike nasilja na podlagi spola nad ženskami, zlasti pohabljanje ženskih spolnih organov, posilstvo, vključno s posilstvom v zakonu, spolne napade in spolno nadlegovanje, in naj odpravijo vse ovire za dostop žensk do pravnega varstva; izraža globoko zaskrbljenost zaradi poročil o prevladujoči praksi otroških porok;
10. obsoja obstoj sistema moškega skrbništva, na podlagi katerega se še vedno pričakuje dovoljenje moškega skrbnika na številnih področjih, kot so potovanje v tujino, dostop do zdravstvenih storitev, izbira prebivališča, sklenitev zakonske zveze, vložitev pritožbe pri pravosodnih organih, zapustitev državnih zatočišč za zlorabljene ženske ali centrov za pridržanje; poudarja, da ta ureditev odraža globoko zakoreninjen patriarhalni sistem, ki vlada v državi; poziva savdsko vlado, naj nemudoma odpravi sistem moškega skrbništva in razveljavi druge zakone, ki diskriminirajo ženske in dekleta;
11. je seznanjen, da je bil nedavno sprejet zakon, v skladu s katerim je mogoče savdske ženske obvestiti z besedilnim sporočilom, da se je mož razvezal od njih, zato da ne bi bile razvezane brez svoje vednosti; poudarja, da ta zakon ne ureja dejstva, da se lahko savdske ženske razvežejo le v zelo omejenih primerih, na primer s privolitvijo svojega moža ali če jih mož rani;
12. izraža zaskrbljenost zaradi vladnih spletnih storitev, s katerimi lahko moški skrbniki nadzorujejo ženske, določajo, kdaj in kako lahko prečkajo meje Saudove Arabije, ter prek SMS sporočil v realnem času izvejo, če potujejo;
13. pozdravlja odpravo prepovedi vožnje za ženske v državi v okviru agende Vizija 2030;
14. poziva savdske oblasti, naj spremenijo zakon o združenjih in ustanavljanju organizacij iz decembra 2015 in ženskim aktivistkam omogočijo, da se organizirajo ter svobodno in neodvisno opravljajo svoje delo brez neumestnega vmešavanja državnih organov; prav tako poziva k spremembi protiterorističnega zakona in zakona proti kibernetiki kriminaliteti ter zakona o tisku in publikacijah, ki se vedno znova uporabljajo za preganjanje zagovornikov človekovih pravic, pa tudi vseh diskriminatornih določb v pravnem sistemu, vključno na področju dedovanja;

Četrtek, 14. februar 2019

15. poziva savdske oblasti, naj ratificirajo Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, umaknejo pridržke do CEDAW in ratificirajo izbirni protokol h konvenciji, da bodo lahko savdske ženske v celoti uživale pravice, določene v njej, ter naj odpravijo otroške in prisilne poroke ter obvezna pravila oblačenja za ženske; poziva Saudovo Arabijo, naj izda stalno povabilo za obisk države predstavnikom vseh posebnih postopkov Sveta OZN za človekove pravice;
16. poudarja, da so pravice do svobode izražanja in mirnega združevanja in zbiranja zaščitene v skladu z mednarodnim pravom o človekovih pravicah; poziva savdske oblasti, naj omogočijo delovanje neodvisnega tiska in medijev ter vsem prebivalcem Saudove Arabije zagotovijo svobodo izražanja tako na spletu kot drugje, združevanja in mirnega zbiranja; poziva savdske oblasti, naj odpravijo omejitve za zagovornike človekovih pravic, ki jim prepovedujejo, da bi javno spregovorili v družbenih omrežjih in klasičnih mednarodnih medijih;
17. poziva savdske oblasti, naj uvedejo takojšen moratorij za uporabo smrtne kazni, s čimer bodo storili prvi korak k njeni odpravi; poziva k ponovnemu pregledu vseh smrtnih obsodb, da bi zagotovili, da so se pri sojenju spoštovali mednarodni standardi;
18. priporoča napotitev ad hoc delegacije Pododbora za človekove pravice (DROI) in Odbora za pravice žensk in enakost spolov (FEMM) pred koncem sedanjega mandata v Saudovo Arabijo, ki bi obiskala ženske v zaporu in organizirala potrebne sestanke s savdskimi oblastmi;
19. je seznanjen s sodelovanjem med EU in Saudovo Arabijo in spodbuja nadaljnji dialog;
20. obžaluje neučinkovite izjave Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) in držav članic o primerih zagovornic človekovih pravic, ki so pridržane od maja 2018;
21. poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj v pogovorih s savdskimi oblastmi izpostavijo primere Ludžajn Al Hatlul, Emane Al Nafdzan, Azize Al Jusef, Samar Badavi, Nasime Al Sada in vseh drugih zagovornic človekovih pravic ter zahtevajo njihovo izpustitev; vztraja, da bi morali diplomati EU do njihove izpustitve pozivati savdske oblasti, naj poskrbijo za njihovo varnost in naj v celoti raziščejo poročila o mučenju;
22. poziva Komisijo in Parlament, naj preučita, zakaj Saudove Arabije ni v registru EU za preglednost;
23. poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj v pogovorih s savdskimi oblastmi izpostavijo primere Isre Al Gomgam, njenega moža Muse Al Hašima in njihovih štirih zagovornikov Ahmeda Al Matruda, Alija Uvajšerja, Kalida Al Ganima in Mujtaba Al Muzaina ter naj zahtevajo njihovo izpustitev; poleg tega poziva k pojasnitvi primera šejka Salmana Al Avda in k njegovi izpustitvi;
24. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj vzpostavijo enotno stališče, s katerim bodo zagotovile, da bodo evropske diplomatske službe v Saudovi Arabiji sistematično uporabljale mehanizme, predvidene v smernicah EU o zagovornikih človekovih pravic, vključno z javnimi izjavami, diplomatskimi potezami, spremljanjem sojenj in obiski zaporov, v zvezi z zagovorniki pravic savdskih žensk, ki so pridržani od maja 2018;
25. poziva, naj na naslednjem zasedanju Sveta OZN za človekove pravice predloži resolucijo Evropskega parlamenta o položaju zagovornikov človekovih pravic v Saudovi Arabiji; poziva EU, naj na naslednjem zasedanju Sveta za človekove in Komisije o položaju žensk opozori na vprašanje članstva držav z vprašljivim spoštovanjem človekovih pravic, tudi kar zadeva spoštovanje pravic žensk in enakosti spolov; poziva EU, naj na naslednjem zasedanju Sveta OZN za človekove pravice predlaga imenovanje posebnega poročevalca OZN za človekove pravice v Saudovi Arabiji;
26. ponovno poziva savdske oblasti, naj ustavijo bičanje Raifa Badavija in naj ga nemudoma in brezpogojno izpustijo; vztraja, naj vsi visoki predstavniki EU, zlasti podpredsednica/visoka predstavnica in vsi komisarji, v stikih s savdskimi sogovorniki sistematično opozarjajo na primer Raifa Badavija in med obiskom države zahtevajo srečanje z njim; se zavezuje, da bo povečal prizadevanja za njegovo izpustitev; poziva svojega predsednika, naj potuje v Riad, da bi o primeru prejemnikov nagrade Saharova razpravljal neposredno z odgovornimi oblastmi;

Četrtek, 14. februar 2019

27. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj zagotovijo popolno izvajanje smernic EU v zvezi z zagovorniki človekovih pravic in razširijo svojo zaščito in podporo zagovornikom človekovih pravic, zlasti ženskam; poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj poroča o sedanjem stanju vojaškega in varnostnega sodelovanja držav članic EU s savdskimi oblastmi;

28. ponovno poziva Svet, naj sprejme skupno stališče, da bi se uvedel embargo EU na prodajo orožja Saudovi Arabiji in da bi se spoštovalo Skupno stališče 2008/944/SZVP⁽¹⁾; poziva k embargu za izvoz sistemov za nadzor in drugega blaga z dvojno rabo, ki se utegnejo v Saudovi Arabiji uporabiti za zatiranje prebivalstva, tudi zagovornic človekovih pravic; je zaskrbljen zaradi uporabe orožja in tehnologije za kibernetiski nadzor, ki ga izvajajo oblasti Saudove Arabije; opozarja države članice, da je nadaljnje trgovanje z orožjem s Saudovo Arabijo v nasprotju s skupnim stališčem EU glede izvoza orožja; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje naj predlaga, Svet pa naj sprejme omejevalne ukrepe proti Saudovi Arabiji, vključno z zamrznitvijo premoženja in preprečijo izdajanja vizumov, kot odziv na kršitve človekovih pravic;

29. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj še naprej vodijo dialog s Saudovo Arabijo o človekovih pravicah, temeljnih svoboščinah in zaskrbljujoči vlogi države v tej regiji; izraža svojo pripravljenost za vodenje konstruktivnega in odprtega dialoga s savdskimi oblastmi, tudi s poslanci, o izvajanju njihovih mednarodnih obveznosti na področju človekovih pravic; poziva k izmenjavi strokovnega znanja o pravosodju in pravnih zadevah, da bi okrepili varstvo pravic posameznikov v Saudovi Arabiji;

30. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Evropski službi za zunanje delovanje, generalnemu sekretarju OZN, visokemu komisarju OZN za človekove pravice, Komisiji OZN o položaju žensk Svetu OZN za človekove pravice, njegovemu veličanstvu kralju Salmanu bin Abdulazizu Al Saudu in prestolonasledniku Mohamedu bin Salmanu Al Saudu, vladi Kraljevine Saudove Arabije in generalnemu sekretarju Centra za nacionalni dialog Kraljevine Saudove Arabije.

⁽¹⁾ Skupno stališča Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme, UL L 335, 13.12.2008, str. 99.